Una gavina que vola al present

Ostermeier vol fer evident el compromís social i polític de Txékhov

Amb un text projectat al fons de l'escenari a l'inici del seu muntatge deLa gavina, que va representar-se fa poc a Girona dins de Temporada Alta, el director Thomas Ostermeier vol fer present que Txékhov va sentir-se profundament afectat per la seva visita com a metge voluntari a la presó de l'illa de Sakhalin, on va observar unes condicions de vida terribles. Tant va afectar-lo que el dramaturg va reconèixer que aquesta experiència va marcar les seves obres, malgrat que, almenys pel que fa als seus drames teatrals, siguin habitades per burgesos més o menys benestants i ociosos que lamenten el pas del temps i la pèrdua de les il·lusions, la vida no viscuda, l'amor no correspost o impossible de viure. Ostermeier creu que Txékhov no només era un humanista, sinó un home compromès socialment, i que ara seria un activista pels drets humans que ajudaria els refugiats; hi afegeix que, tot i que va escriure poc sobre temes socials i polítics, en la seva obra hi ha un rerefons al·lusiu a una crisi humanitària, a un malestar social i polític que no és aliè al turment d'alguns personatges, que, duent-los a la frustració, a vegades volen ser portadors d'una nova moral, una nova vida, una nova societat. El cas és que, almenys al començament d'aquest muntatge de La gavina produït pel Théâtre de Vidy de Lausana, sembla com si Ostermeier volgués fer evident el compromís social i polític de Txékhov: manifestar allò que el dramaturg rus mantenia bategant al rerefons.

A partir de la dramatúrgia de Peter Kleinert i amb uns micròfons davant de l'escenari a través dels quals s'interpel·la els espectadors fent visible l'artifici, ho fa afegint-hi una escena en què el mestre Medvedenko (o l'actor que el representa) li comenta a la malenconiosa Masha que un taxista sirià li ha explicat la seva història lligada a la del seu poble. Què fem representant La gavina, i veient-la, en un món ple de refugiats, guerres, misèria i dolor? Poc després, davant del micro, Kosta Treplev (o el seu alter ego en el present) fa un discurs irònic sobre les formes del teatre contemporani (amb les seves pantalles i els homes en calçotets mentre continua representant obres del passat) amb el qual Ostermeier sembla exercir l'autoironia. És així com el fill de la diva Arkadina, l'artista establerta junt amb el seu amant escriptor Trigorin, actualitza la seva crítica al teatre i l'art convencional amb el desig de revolucionar-los amb passió i llibertat. Això just abans que la seva estimada Nina, banyada en sang i jugant a l'anacronisme amb el teatre de la crueltat d'Artaud, representi l'obra de Kosta que provoca la burla d'Arkadina i Trigorin. No hi ha res a dir sobre la voluntat de recordar els refugiats o, essent clau a La gavina la confrontació entre concepcions de la creació, el fet de posar en qüestió el teatre mentre es representa una obra amb anacronismes (incloent-hi la música en directe amb temes de Bowie i The Doors) per acostar-la al present. Però potser resulta massa evident com s'evidencia el compromís social i polític de Txékhov. A més, una sensació de joc fa que es dilueixi el possible efecte reflexiu sobre el nostre propi compromís.

A partir d'un moment, però, va emergint la paraula de Txékhov i és aleshores que, a través de la força calmada de la posada en escena i l'excel·lència dels intèrprets, podem tornar a sentir que aquests burgesos no ens són aliens perquè sempre hi ha alguna cosa en què podem reconèixer l'experiència humana. També en el cas dels que ara són refugiats: són persones que han sentit i que volen sentir el mateix que les altres, com ara pel que fa a l'amor. I, mentrestant, al fons de l'escenari es va pintant un mural, que alterna l'abstracció i el figuratiu fins que tot es cobreix de negre. La realització d'aquest mural és un gran acte creatiu.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 31-10-2016 Pàgina 42
-El Punt Avui. Barcelona 31-10-2016 Pàgina 30

-El Punt Avui. Camp i Ebre 31-10-2016 Pàgina 30
-El Punt Avui. Lleida 31-10-2016 Pàgina 30
-El Punt Avui. Maresme 31-10-2016 Pàgina 30
-El Punt Avui. Catalunya Central 31-10-2016 Pàgina 30

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1017559-una-gavina-que-vola-al-present.html